

Vážený pan
JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
Ministr spravedlnosti
Ministerstvo spravedlnosti ČR
Vyšehradská 427/16
128 10, Praha 2 – Nové Město

V Praze dne 28. 4. 2022

Otevřený dopis ministrovi spravedlnosti k rámcové pozici České republiky k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí

Vážený pane ministře,

obracíme se na Vás v souvislosti s projednáváním návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (dále jen „Směrnice“) a aktuálním postojem Ministerstva spravedlnosti ČR k tomuto zásadnímu dokumentu, který si klade za cíl vytvořit právní rámec pro účinný boj proti násilí vůči ženám a domácímu násilí v EU.

Akcentujeme, že potřeba zefektivnit a sjednotit právní ochranu obětí domácího a sexuálního násilí a posílit systém odborných specializovaných služeb dlouhodobě rezonuje jak na mezinárodní, tak i na vnitrostátní úrovni. V současné době se diskutuje například potřeba legislativního ukotvení termínu domácí násilí, otázka redefinice trestného činu znásilnění a další. Na potřebu efektivnější právní ochrany osob zažívajících násilí v blízkých vztazích reagoval například kulatý stůl *Jak legislativně zlepšit ochranu obětí domácího násilí*, který se konal 29. 3. 2022 v Senátu Parlamentu ČR pod záštitou paní místopředsedkyně Jitky Seitlové, za přítomnosti zástupců Ministerstva spravedlnosti ČR, Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a zástupců soukromého sektoru.

Komplexní návrh řešení výše zmíněných forem násilí představuje na mezinárodní úrovni například Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, kterou však ČR prozatím neratifikovala, přičemž jedním z hlavních důvodů zdrženlivého až odmítavého postoje byla terminologie odkazující na genderovou podmíněnost domácího násilí a násilí na ženách.

Věříme, že návrh Směrnice, který se zaměřuje především na:

- a) kriminalizaci určitých forem násilí, kterým čelí převážně ženy a které nejsou dostatečně řešeny na vnitrostátní úrovni (např. znásilnění založené na absenci souhlasu, některé formy kybernetického násilí);
- b) posílení přístupu obětí ke spravedlnosti a zajištění práva na odpovídající ochranu (tj. zajištění náležitého vybavení vnitrostátních orgánů k řešení tohoto typu násilí, citlivé zacházení s oběťmi, zvláštní záruky pro dětské oběti tohoto typu násilí, zajištění ochrany prostřednictvím příkazů v naléhavých případech, zajištění možnosti pro oběti účinně vymáhat kompenzace na útočnickovi, zajištění odstranění příslušného online obsahu v případě kybernetického násilí a další);
- c) poskytování podpory obětem s ohledem na jejich specifické potřeby;
- d) odbornou přípravu profesionálů, kteří přicházejí s oběťmi do styku, a práci s útočníky, a

- e) posílení koordinace a spolupráce na národní úrovni a na úrovni EU prostřednictvím komplexního přístupu a zlepšení sběru údajů,

jistě žádné kontroverze svým obsahem nebudí, když všechny výše uvedené aktivity směřují efektivně k tomu, co vláda ČR deklarovala ve svém programovém prohlášení, a tedy, že zajistí lepší ochranu obětí sexuálního a domácího násilí.

Připomínáme, že důsledky domácího a sexuálního násilí a dynamika těchto činů jsou velmi odlišné od jiných typů trestných činů, přičemž nastavení specifických legislativních opatření a sociálních služeb musí tuto typovou odlišnost zohledňovat. Takové nastavení je klíčové z hlediska prevence opakování a eskalace násilí a ve svém důsledku i z hlediska minimalizace ekonomických dopadů domácího násilí na státní rozpočet.

Jako zástupkyně organizací zastoupených ve Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách při Radě vlády pro rovnost žen a mužů a působících v ČR v problematice domácího a sexuálního násilí již více než dvacet pět let se domníváme, že návrh Směrnice v celém svém obsahu potvrzuje vnitrostátní diskuzi o potřebě zavedení systémových opatření v oblasti ochrany před domácím a sexuálním násilím.

Věříme proto, že Ministerstvo spravedlnosti ČR jakožto gestor této agendy, v souladu s explicitním záměrem vlády ČR zlepšit ochranu obětí domácího a sexuálního násilí, přijme pozitivní rámcovou pozici k návrhu Směrnice v celém jejím rozsahu, a zasadí se tak o garanci specifické ochrany obětí domácího a sexuálního násilí.

S úctou

Jitka Poláková
ředitelka
proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.

Marie Vavroňová
ředitelka
ROSA – centrum pro ženy, z.s.

Jaroslava Chaloupková
ředitelka
ACORUS, z. ú.

Na vědomí: členky a členové Výboru pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
členky a členové Ústavně-právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
členky a členové Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu ČR
členky a členové Ústavně-právního výboru Senátu Parlamentu ČR
členky a členové Výboru pro sociální politiku Senátu Parlamentu ČR